

TEMELJNA LISTINA

STANOVALCEV FONDOVIH HIŠ

Nas, stanovalce oziroma lastnike stanovanj Fondovih hiš, skrbi namembnost in način obnove stadiona za Bežigradom ter novogradnja drugih športnih, rekreacijskih in zabavišnih objektov v sklopu stadiona v zvezi s smiselno vključitvijo prenovljenega stadiona v okoljski prostor kot zavarovano območje kulturne dediščine oziroma vplivno območje kulturnega spomenika. Menimo, da se celovitost naselja Fondovih hiš lahko ohrani edino tako, da prostor ob severni strani stadiona ostane zelena površina.

Bežigrajski stadion je kot nesporen kulturni spomenik mednarodnega pomena nastal v tridesetih letih skupaj in v skladu z okoljskimi objekti, kot so Fondove hiše, osnovna šola Dr. Vita Kraigherja in bežigrajski park. Vselej je stadion, v kakršnemkoli stanju je že bil, tvoril celoto z okolico. Gre za območje starega dela Bežigrada, ki kot celota vsebuje vse občutljive elemente vplivnega območja kulturnega varstva. Še več, neposredne sosednje hiše, imenovane Fondove hiše, predstavljajo profano stavbno dediščino, kulturno dediščino državnega pomena in so kot take tudi registrirane na Zavodu za varstvo kulturne dediščine pod številko 20038. To naselje nekdanje železničarske kolonije s stavbami, ulicami brez pločnikov, z dvorišči in vrtovi, ki neposredno mejijo na stadion, je kot naselje torej v celoti zaščiten.

Od izgradnje naselja je vsak stanovalec Fondovih hiš imel pravico do stanovanja, vključno s sušilnico in kletjo, ter pravico uporabe vrta. Ti vrtovi se nahajajo ob stadionu na parceli, katastrsko označeni s številko 312. Parcela 312, s svojimi paviljoni, klopmi, drevjem in živimi mejami tvori celoto s Fondovimi hišami in stadionom, je 80 let, vse do nedavnega, izpolnjevala isto funkcijo kot prej. Pod parcelo je tudi zaklonišče za stanovalce Fondovih hiš. Občina je leta 1973 z odločbo vrtove sicer označila kot njivo, vendar jih je dajala stanovalcem naselja v najem. Parcela 312 ima torej od nastanka stadiona izrazito funkcijo v celotnem okolju starega Bežigrada v sklopu Fondovih hiš in tvori skupaj z njimi, z njihovimi dvorišči ter s stadionom, parkom in šolo podobo in srce starega Bežigrada. Ta podoba se ne bi smela spremeniti na slabše!

Vsi stanovalci se strinjamo, da je obnova stadiona nujno potrebna, vsi se zavedamo, da nihče ne bo vlagal zasebnega kapitala brez možnosti njegovega oplemenitenja, zato nimamo namena a priori ustavljati obnove, ki pa podobe starega Bežigrada ne sme skaziti z grobimi posegi v okolje, katero je pod kulturnim spomeniškim varstvom. Prav tako menimo, da se značaj in kakovost bivanja v Fondovih hišah ne smeta spremeniti zaradi morebitne gradnje megalomanskega športnega in zabavišnega projekta v neposredni bližini. Pripravljeni pa smo na kulturni in konstruktivni dialog z investitorjem.

Izpostavljam stališče Urbanističnega sveta za Ljubljano pri Društvu arhitektov Ljubljana (DAL), z dne 22.06.2006, v zvezi s Plečnikovim stadionom za Bežigradom:

»Za Bežigradom, na lokaciji obstoječega Plečnikovega stadiona, ni primernih pogojev za optimalno ureditev sodobnega stadiona s potrebnimi spremljajočimi programi. Območje bežigradskega Plečnikovega stadiona je zato treba prepoznati kot potencial za vsakodnevne potrebe prebivalstva, vadbeni športni park, klubski šport in športne programe srednjih šol in fakultet ter množične prireditve, za katere je bil tudi zgrajen. Takšnih dnevno dostopnih objektov v mestu izrazito primanjkuje.«

V prostorskem razvojnem načrtu do leta 2025 je celotno območje v osrčju starega Bežigrada označeno kot park oziroma rekreacijsko območje, zelena pljuča Bežigrada. Stadion Bežigrad je tu označen kot športni kompleks druge kategorije, kar pomeni, da ima lahko zgolj pomen lokalnega značaja. Na tak način se stadion izenači s športnimi kompleksi kot so sedanji Tivoli, Kodeljevo, ipd. Tudi zato je treba pri obnovi stadiona s tankočutnostjo skrbeti za vključitev obnovljenega stadiona v celoto starega Bežigrada. V nasprotnem primeru bo ta podoba za vselej zgubljena za prihodnje generacije.

Stanovalci Fondovih hiš leta 1973 niso imeli možnosti sodelovanja pri spremembi namembnosti uporabe parcele 312 (iz vrtov kot sestavni del naselja v njivo), vendar zdaj zahtevamo, da se ob obnovi stadiona podoba severne strani stadiona ne skazi in da kot zelena površina še naprej tvori celoto z okoljem, to je s Fondovimi hišami, parkom, šolo in z drevoredom ob Vodovodni cesti, zato stanovalci Fondovih hiš

ZAHTEVAMO:

- **da smo pravočasno seznanjeni z vsebino vseh načrtov za obnovo stadiona in spremembo okolice, obnovljeni stadion in drugi objekti pa se morajo smiselno vključiti v celoto zaščitenega območja;**
- **da soodločamo kot stranka v postopku pri vsaki spremembi namembnosti parcele 312, kot je praksa v vsaki civilizirani družbi;**
- **da poda mnenje stroka (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije) za vsako spremembo oziroma poseg v obstoječe stanje;**
- **da se ne izvajajo nobeni grobi posegi v ta občutljiv prostor brez izrecnega soglasja stroke in neposrednih sosedov;**
- **da ostane zaščiteno naselje Fondovih hiš v celoti naselje zaprtega značaja. Koroška ulica mora ostati na obeh koncih zaprta za avtomobile. Tudi meja parcele 312 z Dunajsko in Vodovodno cesto ter videz Vodovodne ceste se ne smeta spremeniti (nobenih cestnih priključkov na severozahodni strani stadiona). Naselje Fondovih hiš brez pločnikov, s hišami neposredno ob cesti, tvori v celoti območje umirjenega prometa in tako mora tudi ostati;**
- **DA PARCELA 312 KOT VPLIVNO OBMOČJE KULTURNE DEDIŠČINE OSTANE ZELENA POVRŠINA!**